Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

29 023 **Voorzienings- en leveringszekerheid energie**

32 849 **Mijnbouw**

Nr. 720 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over mijn besluit om aan HyStock, als handelsnaam van EnergyStock B.V., een beschikking te verlenen voor de ontwikkeling van de eerste grootschalige ondergrondse waterstof-opslag van Nederland. Dit besluit is van belang voor de ontwikkeling van een betrouwbaar, betaalbaar en toekomstbestendig energiesysteem. Waterstofopslag vormt een noodzakelijke schakel in de ontwikkeling van de Nederlandse waterstofketen en is onmisbaar voor een goed functionerende waterstofmarkt.

Voor de uitvoering van deze opgave wordt voorzien in risicodeling tussen het Rijk en EnergyStock B.V. voor een beperkt aantal specifiek geïdentificeerde risico's die de tijdige realisatie van deze strategische energie-infrastructuur belemmeren. Hiervoor wordt een subsidie van € 450 miljoen beschikbaar gesteld[1]. De hiervoor benodigde middelen zijn beschikbaar gesteld en opgenomen in de nota van wijziging op de eerste suppletoire begroting van 2026 (Kamerstuk 36 915 XXIII, nr. 6). Uw Kamer heeft op 18 juni jl. ingestemd met de eerste suppletoire begroting van de KGG-begroting 2026. Daarbij tevens ingestemd met de bijbehorende nota van wijziging waarin de budgetophoging voor HyStock is verwerkt. Op 30 juni j.l. heeft de Eerste Kamer ook beide voorstellen aangenomen.

Waterstofopslag als dienst van algemeen economisch belang

Nederland werkt aan de ontwikkeling van een waterstofsysteem als onderdeel van de verduurzaming van het energiesysteem en de industrie. Daartoe wordt geïnvesteerd in duurzame waterstofproductie, importvoorzieningen, het landelijke waterstoftransportnetwerk en de omschakeling van industriële gebruikers.
Een goed functionerende waterstofmarkt vraagt echter meer dan productie, transport en gebruik alleen. Voldoende opslagcapaciteit vormt een essentiële randvoorwaarde. Opslag maakt het mogelijk om tijdelijke

[1] Kamerstuk 32 813, nr. 1556

kst-29023-720
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

verschillen tussen vraag en aanbod op te vangen, draagt bij aan leveringszekerheid en vergroot de flexibiliteit van het energiesysteem. Waterstofopslag vervult in het toekomstige energiesysteem een vergelijkbare systeemfunctie als de gasopslagen vandaag vervullen voor aardgas. Ook ondersteunt opslag het doelmatig benutten van investeringen in productie, transport en industriële toepassingen. Waterstofopslag maakt het immers mogelijk om duurzame energie die op bepaalde momenten in overschot aanwezig is, vast te houden voor momenten waarop vraag en aanbod niet in balans zijn.

De ontwikkeling van waterstofproductie, waterstoftransport, waterstofgebruik en waterstofopslag zijn dus géén opeenvolgende stappen, maar onderling afhankelijke voorwaarden voor het ontstaan van een volwassen waterstofmarkt. Het ontbreken van één van deze schakels beperkt de ontwikkeling van de gehele keten. Uit de Nationale Agenda Ondergrondse Waterstofopslag blijkt dat Nederland reeds in de eerste fase van de waterstofmarkt behoefte heeft aan grootschalige ondergrondse opslagcapaciteit[2]. Naarmate de productie en het gebruik van waterstof verder toenemen, zal deze behoefte verder groeien. De capaciteit die met HyStock wordt gerealiseerd, is van essentieel belang om het minimum van wat noodzakelijk wordt geacht om de eerste fase van de Nederlandse waterstofmarkt mogelijk te maken. Daarmee zetten we een belangrijks stap naar de energie-infrastructuur van de toekomst.

Het kabinet kwalificeert de ontwikkeling van een eerste tranche van vier opslagcavernes daarom als een dienst van algemeen economisch belang (DAEB). Hiermee wordt geborgd dat een voor het energiesysteem noodzakelijke voorziening tijdig wordt gerealiseerd.

Waarom overheidsingrijpen noodzakelijk is

Ondanks het maatschappelijke belang komt de benodigde opslagcapaciteit niet vanzelf tot stand. De realisatie van ondergrondse energie-infrastructuur kent lange ontwikkeltijden. Tussen de eerste verkenningen, vergunningprocedures, aanleg van cavernes, realisatie van bovengrondse installaties en ingebruikname ligt doorgaans een periode van tien tot vijftien jaar. Ook betreft dit project de realisatie van de eerste opslagcavernes voor waterstof in Nederland: het is een primeur. Tegelijkertijd bevindt de Nederlandse waterstofmarkt zich nog in een vroege ontwikkelingsfase. Hierdoor ontstaat een klassiek coördinatieprobleem. Producenten wachten op afnemers, afnemers wachten op transportcapaciteit, transporteurs wachten op voldoende marktvraag en opslagontwikkelaars wachten op voldoende gebruikers, met het risico dat noodzakelijke infrastructuur te laat beschikbaar komt. Het kabinet concludeert daarom dat sprake is van marktfalen dat gerichte publieke interventie rechtvaardigt.

Het project HyStock

Project HyStock in Zuidwending is een grootschalige ondergrondse waterstofopslagfaciliteit in Nederland. De opslag zal worden aangesloten op het landelijke waterstoftransportnetwerk en beschikbaar zijn voor marktpartijen die waterstof willen opslaan. Het project voorziet in de gefaseerde ontwikkeling van vier zoutcavernes voor waterstofopslag, inclusief de benodigde bovengrondse installaties voor injectie, opslag en onttrekking van waterstof. Deze vier cavernes dienen voor de opstart van de waterstofmarkt.

---

[2] Kamerstuk 29 023, nr. 590

Nederland kent slechts een beperkt aantal locaties waar opslag van deze omvang technisch, veilig en economisch haalbaar is. De locatie Zuidwending beschikt over unieke geologische eigenschappen die geschikt zijn voor grootschalige opslag van waterstof in zoutcavernes. Daarnaast is op de locatie reeds ervaring aanwezig met ondergrondse aardgasopslag en is sprake van een gunstige aansluiting op bestaande en toekomstige waterstofinfrastructuur. Zuidwending neemt daardoor een bijzondere positie in binnen de ontwikkeling van de toekomstige Nederlandse waterstofinfrastructuur. Met dit project wordt de eerste stap gezet in de opbouw van noodzakelijke opslagcapaciteit.

De ontwikkeling van HyStock vindt plaats binnen een zorgvuldig ruimtelijk en maatschappelijk proces. Het project is aangemerkt als een project van nationaal belang. Voor de benodigde ruimtelijke besluiten en vergunningen wordt sinds 2022 een projectprocedure doorlopen. Verschillende partijen hebben zicht sterk ingespannen om de bewoners van het betrokken gebied goed te informeren over wat dit voor hun gebied gaat betekenen. Deze procedure voorziet ook in participatie van betrokken overheden en andere belanghebbenden en een integrale belangenafweging. Het verlenen van deze beschikking laat de zelfstandige beoordeling binnen deze procedure onverlet. Op verzoek van regionale overheden wordt aanvullend samengewerkt aan een toekomstvisie voor Zuidwending, waarin de ontwikkeling van waterstofopslag in dit gebied wordt bezien in samenhang met andere ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de regio. Samen met de Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei heb ik op 23 maart 2026 de gelegenheid gehad om op werkbezoek te gaan en met bewoners en regionale bestuurders te spreken.

Belasting van EnergyStock met de uitvoering van de publieke taak

EnergyStock wordt belast met de uitvoering van de hiervoor beschreven publieke taak. Het project in Zuidwending vormt de eerste concrete invulling van de nationale opgave om te komen tot een minimumniveau aan ondergrondse waterstofopslagcapaciteit. Bij deze keuze heeft het kabinet betrokken dat Zuidwending beschikt over unieke geologische eigenschappen voor opslag van waterstof in zoutcavernes, dat op de locatie bij EnergyStock reeds kennis en ervaring aanwezig is met ondergrondse energieopslag en dat aansluiting op het landelijke waterstoftransportnetwerk mogelijk is.

Ter uitvoering van de hiervoor beschreven dienst van algemeen economisch belang verleen ik aan HyStock een beschikking waarin wordt voorzien in een gerichte vorm van risicodeling. De beschikking maakt de uitvoering van de dienst van algemeen economisch belang mogelijk en is beperkt tot risico's die rechtstreeks samenhangen met het marktfalen. De beschikking voorziet in risicodeling voor drie specifiek geïdentificeerde risico's, die voortkomen uit de wens om dit project voor de markt uit te ontwikkelen:

1. het risico verbonden aan de prijsontwikkeling van het benodigde kussengas; de markt voor waterstof is in ontwikkeling en prijsvorming en beschikbaarheid moeilijk zijn moeilijk te voorspellen zeker voor de noodzakelijke hoeveelheden;
2. het risico dat de opslagcapaciteit in de eerste jaren na ingebruikname niet tijdig wordt gevuld (vollooprisico); de markt is in ontwikkeling en vraag en aanbod wachten op elkaar;
3. het risico van vertragingen als gevolg van vertraagde vergunningverlening en daarmee samenhangende procedures; het project is gestart

en grote investeringen moeten worden gedaan voordat de noodzakelijke vergunningen zijn afgegeven.

Voor deze risico's wordt een subsidie van € 450 miljoen beschikbaar gesteld. De beschikking heeft nadrukkelijk niet het karakter van een generieke exploitatiegarantie. Evenmin voorziet zij in afdekking van reguliere ondernemings- of marktrisico's en kostenoverschrijdingen van de operationele of bouwkosten. HyStock blijft verantwoordelijk voor een doelmatige uitvoering van het project, kostenbeheersing en het aantrekken van gebruikers van de opslagfaciliteit.

Lessen uit eerdere waterstofinfrastructuurprojecten

Bij de vormgeving van deze beschikking heeft het kabinet nadrukkelijk lessen betrokken uit eerdere publieke investeringen in waterstofinfrastructuur.

De Algemene Rekenkamer heeft op 10 december 2025 gewezen op het belang van een heldere onderbouwing van het publieke belang, een duidelijke afbakening van marktfalen, transparantie over risicoverdeling en het voorkomen van openeinderegelingen. Deze lessen zijn verwerkt in de gekozen aanpak. Daarom is niet gekozen voor compensatie van algemene aanloopverliezen, een brede exploitatiegarantie of een garantie op projectrendement. De beschikking beperkt zich tot drie concreet geïdentificeerde risico's die rechtstreeks samenhangen met de publieke systeemfunctie van waterstofopslag.

Daarnaast is de omvang van de subsidie gemaximeerd, blijven risico's waar mogelijk bij de uitvoerende partij en vindt periodieke monitoring plaats van de uitvoering van de publieke taak. Daarbij is expliciet gekozen voor een afbakening waarbij uitsluitend risico's worden gecompenseerd die direct samenhangen met de uitvoering van de dienst van algemeen economisch belang. Hiermee wordt voorkomen dat publieke middelen worden ingezet voor het afdekken van reguliere ondernemingsrisico's.

Het kabinet geeft hiermee invulling aan de lessen die zijn getrokken uit eerdere investeringen in energie-infrastructuur en borgt dat publieke middelen uitsluitend worden ingezet waar sprake is van aantoonbaar marktfalen en een zwaarwegend publiek belang. Daarnaast zal het kabinet, gelet op de motie van de leden Boomsma en Van den Berg (Kamerstuk 29 023, nr. 672), de Kamer periodiek informeren over de kostenraming, voortgang en haalbaarheid van het landelijke waterstofnetwerk en het project HyStock.

Tot slot

De ontwikkeling van een waterstofeconomie vraagt om gelijktijdige investeringen in productie, transport, opslag en gebruik. Het kabinet beschouwt deze onderdelen als onderling afhankelijke bouwstenen van één geïntegreerd energiesysteem. De Nationale Agenda Ondergrondse Waterstofopslag laat zien dat reeds in de eerste fase van de waterstofmarkt behoefte bestaat aan grootschalige opslagcapaciteit. De capaciteit die met HyStock wordt gerealiseerd vormt daarbij het minimum van wat noodzakelijk wordt geacht om de marktontwikkeling mogelijk te maken.

Met het aanwijzen van deze opslagopgave als dienst van algemeen economisch belang en het beschikbaar stellen van een begrensde subsidie creëert het kabinet de voorwaarden om deze essentiële systeeminfrastructuur tijdig te realiseren. Het kabinet kiest er daarmee voor om tijdig te investeren in alle noodzakelijke schakels van de toekomstige

waterstofketen. Alleen zo kan Nederland beschikken over een robuust energiesysteem, zijn energiezekerheid versterken en zijn positie als duurzaam energie- en industriecluster van Europese betekenis behouden.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S. van Veldhoven-van der Meer